

Dret Social i Relacions Laborals Comparades

Codi: 42713

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313228 Política Social, Treball i Benestar	OT	0	2

Professor/a de contacte

Nom: Oscar Molina Romo

Correu electrònic: oscar.molina@uab.cat

Equip docent

Miguel Angel Purcalla Bonilla

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

No hi han prerequisits específics

Objectius

L'objectiu del mòdul "Dret Social Europeu i Relacions Laborals Comparades" és doble.

D'una banda, pretén facilitar el coneixement del contingut social del dret primari europeu. Referent a això, s'analitzarà el contingut de reglaments, directives, recomanacions, resolucions i altres textos jurídics de la Unió Europea en matèria laboral i de Seguretat Social. Així mateix, serà objecte d'anàlisi la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

En segon lloc, el mòdul té també com a objectiu analitzar des d'una perspectiva comparada, els sistemes de relacions laborals de diferents països, per la seva importància dins dels models socials. En aquest sentit, l'objectiu d'aquesta part del mòdul és analitzar en profunditat les diferències entre models de sindicats i les seves estratègies, i organitzacions empresarials. Així mateix, s'analitzaran diferències institucionals entre països i la seva rellevància per explicar fenòmens com les desigualtat salarial.

Competències

- Dissenyar, implementar i avaluar les polítiques socials i els processos que incideixen en la redistribució de recursos i en la millora del benestar de la ciutadania, en diferents àmbits i des d'una perspectiva europea.
- Treballar individualment i en equip en un context internacional i multidisciplinari.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les regles de procediment jurisprudencial de la Unió Europea.
2. Descriure les directives, els reglaments, les normes i les recomanacions de la Unió Europea en matèria laboral i social.
3. Distingir la jurisprudència europea en matèria de negociació col·lectiva.

4. Distingir les directives laborals i socials de la Unió Europea.
5. Treballar individualment i en equip en un context internacional i multidisciplinari.

Continguts

El mòdul s'estructura en dues parts.

PART A - Relacions Laborals Comparades (Prof. Oscar Molina)

La primera part de l'Mòdul analitza, des d'una perspectiva comparada, els sistemes de relacions laborals. L'objectiu d'aquesta part de la lliçó és aprofundir sobre les diferents dimensions / elements dels sistemes de relacions laborals nacionals, i la variació que trobem entre països. De la mateixa manera, aquesta part analitza amb detall els factors darrere de la transformació dels sistemes de relacions laborals. Finalment, s'aborden també processos de transnacionalització dels sistemes de relacions laborals, incloent els processos d'integració europea i altres fenòmens com són les cadenes globals de valor.

Sessió 1 - L'Anàlisi Comparat de les Relacions Laborals: Rellevància, Dimensions, Perspectives i teories

- Les perspectives d'anàlisi de les relacions laborals
- Teories més rellevants en l'anàlisi de les relacions laborals
- El model d'anàlisi de l' 'sistema de relacions industrials'
- Dimensions d'un sistema de relacions industrials
- L'anàlisi comparada en les relacions industrials; teories i mètodes
- Models i tipus de sindicalisme

Sessió 2 - Models de Relacions Laborals i Models de Capitalisme: Convergència o Divergència?

- La teoria de models de capitalisme i les relacions laborals
- Les economies coordinades de mercat
- Les economies liberals de mercat
- Les economies mixtes
- El debat sobre convergència i / o divergència en les relacions laborals

Sessió 3 - Relacions Laborals i Desigualtat

- La relació entre relacions laborals i execució econòmica; principals teories
- Neo-corporatisme, execució econòmica i desigualtat
- Creixement de la desigualtat; paper de les relacions laborals
- Dimensions de la Negociació Col·lectiva i Desigualtat

Sessió 4 - Globalització i Relacions Laborals

- L'acció col·lectiva transnacional; repertoris i actors
- Les cadenes internacionals de valor i la seva regulació
- La gestió internacional de RRHH; perspectives

- Dimensions en la gestió internacional de recursos humans

PART B - Dret Social Europeu (Prof. Miguel Ángel Purcalla)

Aquesta segona part de la lliçó s'enfoca en l'estudi de el dret social, adoptant una perspectiva multinivell.

Aquesta part de la lliçó analitza la forma en què s'han regulat des de l'àmbit europeu problemes sociolaborals com el de la lliure circulació de treballadors, la desconnexió digital, l'ús d'algoritmes o la seguretat i higiene en el treball.

Sessió 1 - Lliure circulació de Treballadors i Algorismes en la selecció de personal

- Els principis que garanteixen la lliure circulació de treballadors a la UE, i els obstacles per a la lliure circulació
- El ús d'algoritmes per les empreses i la seva regulació

Sessió 2 - Insolvència, successió d'empresa i acomiadament col·lectiu a la UE

- Normativa i criteris de l'TJUE
- Experiències i casos pràctics sobre transmissió d'empreses
- Experiències i casos pràctics sobre insolvència i organismes de garantia
- Experiències i casos pràctics sobre acomiadaments col·lectius

Sessió 3.- Seguretat i salut laboral i seguretat social comunitària: regles de joc i casos pràctics

- Marc normatiu de la seguretat i salut laboral: evolució, directives, agenda europea 2014-2020, organismes competents
- Obligacions i responsabilitats en matèria de riscos laborals: normes i criteris de l'TJUE
- Marc normatiu de la seguretat social europea: reglaments, mètode de coordinació, principis bàsics i exemples pràctics sobre prestacions "transnacionals"

Sessió 4 - Qüestions pràctiques sobre tecnologia i control empresarial de la relació laboral: marcs normatius, criteris judicials i experiències pràctiques a la UE

- Els drets contraposats en joc (empresa / treballador) com a punt de partida: tecnologia i relacions laborals (idea prèvia)
- Control de l'ús d'internet i correu electrònic facilitat per l'empresa
- Geolocalització de treballadors
- Videovigilància
- Dret a "desconnectar"

Metodologia

Cadascuna de les parts de la lliçó explicades anteriorment (Part A - Relacions Laborals Comparades i Part B - Dret Social Europeu) tindrà quatre sessions.

El desenvolupament de la docència de la matèria i de la formació dels estudiants es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 Classes magistrals: mitjançant les quals es facilita a l'estudiant una part de les bases conceptuals de la matèria. Són activitats a càrrec de professor en les que aquest assumirà l'explicació de la matèria corresponent a la sessió, però buscant la participació activa de l'alumne a través de preguntes, la presentació i discussió de casos concrets etc.

1.2. Presentació i discussió de lectures. Impliquen la preparació i discussió a classe de lectures relacionades amb la matèria presentada. Per a això, els / les estudiants rebran el suport bibliogràfic i l'orientació de l'professor de la matèria. Donada la complexitat de la matèria abordada i el freqüent desconeixement previ de la mateixa per part dels estudiants, es procurarà que les temàtiques a exposar siguin assequibles o de major simplicitat.

2. Activitats supervisades:

Es tracta d'activitats que els estudiants ocasionalment han de realitzar en aula, abans o després de la realització de la presentació i / o discussió de lecturas. Es tracta de la resposta a preguntes relacionades amb la matèria del dia i / o amb els articles facilitats als alumnes a través de campus virtual.

3. Activitats autònomes:

3.1. Elaboració d'exercicis: mitjançant aquesta activitat l'estudiant haurà d'aplicar els coneixements adquirits

en les classes magistrals a exercicis setmanals. Els exercicis també es basaran en les lectures proposades pels professors.

3.3. Lectura de materials i preparació de resums: implica la lectura i l'anàlisi dels articles i normativa que, abans de cada sessió es facilitarà als alumnes al campus virtual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	22	0,88	2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Exercicis pràctics	83	3,32	1, 2, 3, 4, 5
Lectura de materials i elaboració de resums d'articles	25	1	1, 2, 3, 4
Presentació a classe	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5

Avaluació

L'avaluació de l'Mòdul es realitzarà d'estructura de la següent manera:

Part A - Relacions Laborals Comparades

L'avaluació es realitzarà a partir de dos tipus d'exercicis. Cada setmana, es lliurarà un exercici d'anàlisi relacionat amb la matèria que s'ha discutit en la sessió. L'exercici constarà de dues parts:

La primera part consta d'una sèrie de preguntes a contestar sobre la base de la discussió teòrica desenvolupada en la classe de la setmana corresponent, i una lectura. Aquesta part es lliura a la setmana següent.

La segona part consta d'un exercici acumulatiu de comparació de sistemes de relacions laborals. Per realitzar l'esmentada prova s'utilitzarà la base de dades institucionals OECD / AIAS ICTWSS (The database on Institutional Characteristics of Trade Unions, Wage Setting, State Intervention and Social Pacts). Cada estudiant seleccionarà dos països que estiguin a la base de dades per comparar-los. A la segona part de l'exercici setmanal, es demanarà comparar algunes de les dimensions / variables que hi ha a la base de dades, que es referiran als continguts teòrics abordats aquesta setmana. Aquesta segona part no es lliura setmanalment, sinó que els quatre exercicis es compilaran i es lliuraran un cop finalitzada la docència de la lliçó.

Part B - Dret Social Europeu

L'avaluació es realitzarà a partir de dues evidències o elements.

En primer lloc, la participació activa en les sessions. Les sessions s'estructuren al voltant de la discussió de materials prèviament penjats al CV. La presentació de l'professor s'estructura al voltant de l'debat presentat, però incorporant elements pràctics basats en casos, sentències etc.

En segon lloc, en la realització d'exercicis / casos pràctics basats en els continguts de les sessions. Aquests exercicis es podran realitzar individualment o en grup de 2 estudiants màxim. Les pautes a l'respecte (terminis de lliurament, metodologia de solucions, extensió) s'indicaran pels professors a l'inici de la lliçó.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Anàlisi Comparada de sistemes de relacions laborals (Part A)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Exercicis / Casos Pràctics (Part B)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Exercicis d'Anàlisi (Part A)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Participació Activa Classe (Part B)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Parte A

Sesión 1

Locke, R., Kochan, T., & Piore, M. (1995). Reconceptualizing comparative industrial relations: Lessons from international research. *Int'l Lab. Rev.*, 134, 139.

Beneyto, P. J. (2008). El sindicalismo español en perspectiva europea: de la anomalía a la convergencia/The Spanish trade unionism from an European perspective: from anomaly to convergence. *Cuadernos de relaciones laborales*, 26(1), 57.

Barranco, O., & Molina, Ó. (2014). Sindicalismo y crisis económica: Amenazas, retos y oportunidades. *kult-ur*, 1(2), 171-194.

Bernaciak, M., Gumbell-McCormic, R., & Hyman, R. (2015). El sindicalismo europeo: ¿de la crisis a la renovación?. *Fundación 1o de Mayo*.

Lucio, M. M. (2008). ¿ Todavía organizaciones del descontento?: los retos de las estrategias de renovación sindical en España. *Arxius de sociologia*, (18), 119-133.

Frege, C., & Kelly, J. E. (Eds.). (2004). *Varieties of unionism: Strategies for union revitalization in a globalizing economy*. Oxford University Press on Demand.

Sesión 2

Regini, M. (2003). Tripartite concertation and varieties of capitalism. *European Journal of Industrial Relations*, 9(3), 251-263.

Fernández, V. R., & Bazza, A. (2016). Repensando las Variedades de Capitalismo desde la Periferia. *Desenvolvimento em Questão*, 14(35).

Hall, P. A., & Soskice, D. (2001). *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage*

Sesión 3

Calmfors, L., & Driffill, J. (1988). Bargaining structure, corporatism and macroeconomic performance. *Economic policy*, 3(6), 13-61.

Metcalf, D., Hansen, K., & Charlwood, A. (2001). Unions and the sword of justice: unions and pay systems, pay inequality, pay discrimination and low pay. *National Institute Economic Review*, 176(1), 61-75.

Molina, O., & Rhodes, M. (2002). Corporatism: The past, present, and future of a concept. *Annual review of political science*, 5(1), 305-331.

Sesión 4

Bieler, A., Erne, R., Golden, D., Helle, I., Kjeldstadli, K., Matos, T., & Stan, S. (Eds.). (2015). *Labour and transnational action in times of crisis*. Pickering & Chatto Publishers.

- Hyman, R. (2015). Tres hipótesis sobre el futuro de las relaciones laborales en Europa. *Revista Internacional del Trabajo*, 134(1), 5-15

- Beneyto, P. J. (2016). Trabajo y sindicalismo en la globalización Work and unionism in the globalization era. *Revista Española de Sociología (RES)*, 25(1), 57-83.

PARTE B

Sesión 1

PURCALLA BONILLA, M.A. (2009): El trabajo globalizado: realidades y propuestas. Thomson-Aranzadi

TRIGUEROS MARTÍNEZ, L.A. (2012): Los derechos sociales fundamentales de los trabajadores inmigrantes, Comares

WEBGRAFIA:

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_2.1.5.html

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=457&langId=es>

http://www.ugt-fica.org/images/V_GUIA_B%C3%81SICA_MOVILIDAD_INTRAEUROPEA.pdf

<http://revistas.ucm.es/index.php/FORO/article/viewFile/53400/48986>

https://www.juntadeandalucia.es/empleo/carl/portal/c/document_library/get_file?uuid=27183257-5124-4381-9a15

http://www.empleo.gob.es/es/sec_trabajo/debes_saber/desplazamiento-trabajadores/index.htm

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1999-22895>

http://www.laboral-social.com/sites/laboral-social.com/files/CT_97_2016.pdf

<http://treball.gencat.cat/es/tramits/tramits-temes/Presentar-comunicacions-de-desplacaments-transnacionals?cat>

<https://www.iberley.es/temas/desplazamiento-trabajadores-marco-prestacion-servicios-transnacional-12191>

<http://bloglaboral.garrigues.com/controles-legales-en-desplazamientos-temporales-de-trabajadores-en-la-ue>

<http://togas.biz/articulos/articulo-profesionales-la-normativa-laboral-espa-ola-en-materia-de-desplazamiento-trans>

Sesión 2

CERVERA SOTO, T. y CID BABARRO, C. (2016): El despido colectivo. Claves prácticas y análisis jurisprudencial, Lex Nova

PURCALLA BONILLA, M.A.: "La extinción colectiva de los contratos de trabajo en las AA públicas y en el sector público". *Revista Española de Derecho del Trabajo*, nº 162-2014, págs. 37-70

WEBGRAFIA:

<https://www.iberley.es/temas/succion-empresa-subrogacion-empresarial-7791>

<http://guiasjuridicas.wolterskluwer.es/Content/Documento.aspx?params=H4slIAAAAAAEAMtMSbF1jTAAUMT>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:283:0036:0042:ES:PDF>

<https://www.prevencionintegral.com/documentacion/directrices-oit/r180-recomendacion-sobre-proteccion-credito>

<http://www.gomezacebo-pombo.com/media/k2/attachments/extension-territorial-de-los-creditos-salariales-en-em>

<http://www.millenniumdipr.com/archivos/1499803075.pdf>

https://www.upf.edu/documents/3885005/8337152/MartaCall_editado.pdf/6d2985f3-f92c-7035-795f-80de8c87e1

Sesión 3

PURCALLA BONILLA, M.A. y PRECIADO DOMÈNECH, C.H.: "Salud laboral y prevención de riesgos laborales (normas generales y sectoriales)", Revista del Ministerio de Empleo y Seguridad Social, nº 177-2015, págs. 185-2011

Webgrafia:

<https://osha.europa.eu/es/safety-and-health-legislation/european-directives>

https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/eu-osha_es

<http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem.1f1a3bc79ab34c578c2e8884060961ca/%3Fvgnextoid%3Dde7991>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=es&catId=849>

<https://revista.seg-social.es/2017/11/14/trabajar-en-varios-paises-de-la-ue/>

<http://www.gomezacebo-pombo.com/media/k2/attachments/seguridad-social-tras-el-brexite.pdf>

<http://www.madrid.org/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadname1=Content->

Sesión 4

LLAMOSAS TRAPAGA, A. (2015): Relaciones laborales y NTIC, Dykinson

PURCALLA BONILLA, M.A. y PRECIADO DOMÈNECH, C.H.: "Trabajo a distancia y teletrabajo", Actualidad Laboral, nº 2, 2013.

Webgrafia:

<http://revistas.uned.es/index.php/derechopolitico/article/viewFile/13219/12378>

<http://www.winit.it/controllo-e-localizzazione-gps-lavoratori-e-dipendenti/>

<http://www.studiotrincaassociato.com/site/?p=453>

<https://www.cnil.fr/fr/la-geolocalisation-des-vehicules-des-salaries>

<http://www.dottrinalavoro.it/wp-content/uploads/2017/03/Controllo-a-distanza-e-utilizzazione-di-impianti-Gps-WKI>

Programari

No es requereix software específic